

Előfizetési díj.

Vidékekre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „

Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Készíratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak
tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvez-
ményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haase
stein et Vogler
Wien
Wallischgasse Nr. 10.

Nyitott cikkeket

garmond sora után 25 kr. fizetendő

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Kolozsvártt, július 22. 1874.

A képviselőház jul. 20-iki ülésében döntött végre az erdélyi census bonyolított kérdése felett s elfogadta az 5. § eredeti szövegét, Boncs Dömének a füstcensusra vonatkozó módosításával. Mindkettőt alább veszik olvasóink.

A jelenlegi választási törvényjavaslat tárgyalására igen kedvező hatással van azon körülmény, hogy a belügyminiszter tisztán csak az 1848-iki választási törvény álláspontjára helyezkedve, javaslata inkább a census alap ki-terjesztését, mint megszorítását foglalja magában. Innen azon jelenség, hogy a novella körül kifejlődött küzdelem nem annyira párt-, mint érdekharc s a túsában nem egy eset fordult már elő, hogy ellenzéki férfiak védtek a Deák-párt posztóit.

Ilyen momentum volt a 20-iki ülésén is, midőn Tisza Kálmán védte különösen nemzetiségi szempontból a javaslatot. Különös becse van érvelései azon részének, melyben a 1/4 urbéri telek által a nemzetiségek számára nyújtott előnyt bizonyítja be:

Magyarországon, — ugymond — a mint igen jól tudjuk, van olyan 1/4 telek, mely megér 300, és van olyan, mely megér 3000 frtot. Magának Biharnak hegyei közt, hogy tovább

ne menjek, a hol románok laknak, nem hiszem, hogy 500 frtnál nagyobb legyen az értéke 1/4 teleknek, igen soknak az értéke csak 300 frt. Birtokosaik mégis szavaznak.

A megye többi részében, a hol magyarok laknak 1/4 telek megér 2000—2500 frtot. Már most román aju Biharnak 300 frt értékkel szavaznak, míg a magyar ajuak 1 ezer 800 frt. értékkel sem szavaznak. És nézünk végig az egész országot, kivévén a szerbek és a németek egy részét, mindenütt ott, a vagy legalább legnagyobb részben ott, hol az 1/4 teleknél fogva a census hatszorosa annak, mint a mi más vidéken, mindenütt ott magyarajuknak laknak; ott pedig, hol a census ama vidékek censusának csak egy hatod része, ott a románok és szlávok laknak, kérdem, vajon ez igazság? Ez nem baj? ott, hol valami rendelkezés a magyar nemzetiséget, a haza magyar fiait sújtja leginkább, ott már nincs nemzetiségi sérelem? ott nincs nemzetiségi kérdés? De hol van egy másik census, mely közösen sújt mindent, de többségében azokat, kik nem magyar ajuak, ott már van nemzetiségi sérelem?

„Engedjék meg uraim! — folytatja tovább — de vagy ne erőltessük a nemzetiségi sérelmet, vagy ha erőltetni akarjuk és abból akarunk kiindulni, akkor legalább vegyünk magunknak is annyi jogot, mint a mennyi van mindenkinek, védjük mi is a magunk nemzetiségét.“

A Tisza Kálmán megjegyzését valóban szem előtt tarthatnák nemzetiségi politikusaink, mert szomorító jelenség az nálunk, hogy nemzetiségi képviselőink ritkán szeretnek a kézzel fogható igazság előtt is meghajolni. Hol külön érdekük van érintve, a panaszkok egész fergetegét zudítják a ház nyakába a nélkül, hogy számba vennék a cserében adott kedvezményeket.

Az ily eljárás mindig egy kis ferdítési hajlatot árul el s ezen az uton soha sem juthatunk el azon ponthoz, hol kölcsönösen megértjük egymást. Nem tételezhetjük fel még a nemzetiségi túlzóktól sem, hogy külhalmaktól nyernék eljárásukra nézve az inspirációt és erőszakolt ferdítésekre volna szükségük, melylyel magyarellen álláspontjukat külsőleg igazolják, mint például az 1848—49-iki gyászos napokban való sárgalmegőrtés; miért tehát az igazság iránti érzéketlenség? miért a folytonos ferdítési hajlam, mely végre is nem eredményezhet egyebet, mint, hogy soha sem lesz elérve a pont, hol a magyar nemzetiséggel barátságosan találkozzanak; soha sem következik be az idő, midőn békés egyetértéssel intéztessenek el az ügyek, melyek most gyakorta egy-egy szomorító esetpaté után is nem intéztetnek el.

„Ah mily rosszul volt ez így!“

Mindnyájan egymásra tekintettek, lebitytyesztett ajakkal, elhalványodva; láttam, hogy nem igen vannak elragadtatva, de megjegyzésem benyomást tett rajok, s ezt életem én is.

Miután ily módon önbizalmom hurjait kissé lejjebb hangolám, legközelebbi törekvésem oda irányult, felemleni magamat kissé szemeik előtt, s tekintélyt nyerni, mi nem éppen könnyű dolog volt, tekintve azt, hogy alig mertem szólani, félve, miként minden perczen saját hiányaimat árulom el.

„Most hallgassanak reám uraim,“ — szólék, s hangomnak igyekeztem egy felsőbb lény sajnálkozásának kifejezését adni, ki meghatva, e végnélküli tudatlanságtól, mely előbb csak megvetést keltett benne, végre lealázza magát, hogy segélyt nyújtson. El kezdtem előlről olvasni a „Wakefieldi lelkész“ s elolvastam tiszta csendes hangon mintegy husz lapot, míg mindnyájan némán, feszült figyelemmel hallgatták előadásomat; ezen közben eltelt már valami egy óra. Felemlkedtem székemről s szólék: „Mára elég volt; holnap újra kezdjük s reményem! minden jól fog menni.“

Ez orakulumi kifejezéssel meghajtottam magamat a csoport előtt s Pelet ur társaságában elhagytam a tanszobát.

„Jól van! c'est très-bien! (nagyon jól van!) mondá főnököm, midőn szobájába értünk. Már látom, hogy van ügyessége önnek; ez nagyon tetszik nekem, mert a tanításban a tappintatos eljárás néha éppen annyit ér, mint maga a tudás.“

Saját lakából át vezetett Pelet ur az enyémbé, „magán szobámba“ a mint a monsieur egész ön-elégültséggel kifejezé. Nagyon kicsi szoba volt egy szerfölött kicsiny ágygyal, hanem Pelet ur ér-

Jó indulat és igazságszeretet tehát első sorban s ha mi például magyar szempontból nem indulunk Orbán Balázsszal, hogy a székeleknek általános szavaztjogot adjunk, ökre ragadtassák magukat olyan állásponttra, honnan a románok számára követeljenek több jogot, mint a magyarok birnak.

— A képviselőház f. hó 20 iki ülésén csakugyan lefolytatta a választási törvényjavaslat 5. §-át. Az elfogadott 5. pont így hangzik: „Az ország azon részeiben, melyekre az 1848. erdélyi II. törvények hatálya kiterjed, választói joggal birnak azok, kik nagy- és kis községekben a személyes kereseti adót és földterhermentesítési pótlékot be nem számítva, 8 forint 40 kr egyenes államadó fizetnek.“ A VII. osztály módosítvány pedig, melyet a ház 108 szavazattal 103 ellenében elfogadott, így szól: „Ezekben kívül mindenik község, mely az 1791-beli 12 t. cz. nyomán jogosítottakon kívül legalább 100 füstöt számlál: két, két, — kisebb községek pedig egy szabadon választott képviselő által folynak be a követválasztásba.“

Róman Sándor volt az első szóhok, ki a nemzetiségi állásponttól, de engesztelékeny szellemében, mégis élénken argumentált a b. Kemény módosítványa ellen.

Tisza Kálmán Mocsáryt ma is szükségesnek tartá egyre és másra figyelmeztetni. Érvelése feletté érdekes volt ott, hol kimutató, hogy az urbéri telek felállításával éppen a magyar elem van sújtva, mert az értékesebb területeket ez lakja, míg a nemzetiségek a kevésbé értékes területeken ugyanazon telekcensus alapján bírván választói joggal, ezek a magyar elemmel szemközt kedvezményezett helyzetben vannak. Orbán Balázs azt indítványozá, hogy az 5. §. hagyassék függőben addig, míg a miniszter kimerítő statisztikai adatokat terjeszthet a ház elé. Szavazás után először Orbán indítványa esett el, melyet csak a szélsőbal pártolt. A központi szerkezet jelentékeny többséggel, a kisebbségi vélemény azonban, mely a füstök fentartását javasla, 5 szó-többséggel fogadtatott el. A ház aztán átment a 6. §-ra, melynél Kajuch, Szederkényi, Csiky, Körmeny és Vajda után Mocsáry Lajos emelt szót s élénk érveléssel vette pártfogása alá a városi iparos és kereskedő elemeket. Szederkényi felszólalása, melyben a miniszterhez azon kérdést intézte: hova lett eredeti törvényjavaslata, mert ő azt a központi szövegben nem találja, talpraesett választ vont maga után Nehrebeczky és a központi előadó részéről.

Végül a fölött az incidens fölött tört ki egy 10 perczig tartó heves csatapaté, vajon 2 óraker zárással be az ülés, vagy Deáky Lajos még beszédét elmondhassa.

— A képviselőház ötödik bíráló bizottsága tárgyalás alá vevéa Bauszner Guido medgyesi

tésemre adá, hogy ez egyedüli sajátom lesz, mi természetesen nagy vigasz volt számomra. De bármily korlátolt terjedelmű is volt szobám házag tekintetében, még is két ablakkal bírt. Miután Belgiumban a világság nincs adó alá vetve, nem füstvénykednek vele, s bőven eresztik be a házakba; itt jelen esetben különben nem éppen helyén való felemlíteni e körülményt, mert az egyik ablaknak táblái be voltak szegezve; a másik, a fiuk játszó helyére nyílt.

Az elzárt ablak felé tekinték, mintha kíváncsi volnék, hogy minő kilátást nyújthatna azon ablak, ha nyitva lenne. Azt hiszem, Pelet ur szememből olvashatá ki e gondolatot; mert így szól francia nyelven: „azon ablak egy nőnővelde kertjére nyílik, s az illem kívánja — ön érti ezt — nemde?“

„Igen, igen“ — viszonzám, s természetesen nagyon elégtételt arczot csináltam, hanem miután Pelet ur eltávozott, s az ajtó bezárult, utána láttam legelőször is jól szemügyre venni a beszegített táblát, azon reményben, hogy találom vagy egy kis nyílást, vagy hasadékokat, melyet egy kissé megnagyítva néhány pillantást vehessek ama szentélybe. Minden vizsgálódásom eredménytelen volt, mert a tábla deszkái szilárdul álltak s jól egymáshoz voltak szegezve. Csaldóva érzém magamat. Elgondolám, mily kellemes lett volna kitekinthetni egy fákkal s virágokkal beültetett kertre, s minő mulattató a kisasszonykák játékaik s társalgásaik közben meglesni; a női jellemet sokoldalú fokozati fejlődésében egy szerény fehér függöny mellett védve a kíváncsi szemektől, tanulmányozhatni, míg így, alkalmasint valamely vén pedáns növelde-tulajdonosnő neveléses szeszélye és ovatossága miatt, arra vagyok kárhoztatva, hogy csak is egy puszta, kavicsos behintett udvart lássak, középen óriási ruddal a testgyakorlatoknak szánva, s köröskörül a fi-tanoda egyhangu ablaksorait s kopott falait. Nem csak azon perczben,

képviselőnek az állandó igazoló bizottság által kifüg-gasztott megbízó levelét, tekintettel a képviselőház által hason körülmények közt megalkotott praecedensre, azt elfogadandónak s a választást igazolandónak határozá. Egyuttal azonban egy határozati javaslatot is terjeszt a ház elé, mely kimondá, hogy addig is, míg az új választási törvény meg leendő alkotva, a képviselő megbízó levél gyanánt szolgáló választási jegyzőkönyvek csak úgy birjanak érvény-nyel, ha az állam hivatalos nyelven van kiállitva.

— A szász ügyről az „Ausland“ című német tudományos folyóirat kitűnő cikket közöl, melyben kimutatja a szászok, és előharcosuk, Löher, által megindított agitatio alaptalan voltát. A cikkek végsorai következőleg hangzanak: „Az erdélyi szászok ügye nem ügye egyszerűs mind a magyarországi német elemnek. Ez utóbbi az erdélyi szászokkal közös jogokat és ügyeket soha sem ismert és most sem ismer. Ezen németek Magyarország leghazafiasabb, legszorgalmasabb, leghibebb fiai, ök külön megyéket, testületeket nem képeznek. Nincs tehát szó, mint Löher ur mondja, saját népfajunk két millió tagjáról, kik nem jelentéktelen külpontokat foglalnak el, hanem tisztán a maroknyi 170,000 szásztól, a többiekre méltányosság szerint e tétel alkalmazadó: „Volenti non fit injuria“ Óvakodni kell tehát a német-magyarok és az erdélyi szászok közötti összeceréseléstől. Az erdélyi szászok ügye nem is a veszélyeztetett polgárosodás ügye, hanem inkább a szabadsalmak, külön jogok, kivételes állapotok fenntartásának ügye, ellenében a joggal, a polgári egyenlőséggel, az ország minden részében létesítendő egyenlő alkotmányos intézményekkel; ök a szász nemzeti egyetemet mint egy középkori mumiát bele akarják ültetni az új kornak teljes jogegyenlőségre alapított szabadeivü intézményei közé, meg nem gondolva, hogy az a régi hűbérkorba való, hogy egyike azon rendi intézményeknek, melyek Magyarországon 1848 óta a képviselői rendszer és a parlamentarizmus kormányforma által helyettesítettek.

A szászok óvása törvényhatósági területek szabályozása ellen tisztán Magyarország állami önállósága ellenintézett támadás, sőt nyílt zendülés azon célból, hogy az belső szervezkedését, és a törvényhatóságoknak a képviselői törvényhozással, és a parlamenti kormányformával összhangzó kikerekítését és átváltoztatását keresztül ne vihesse.“

Szász lapok szemléje.

Szász lapok szemléje — aequale: panaszkok és támadások gyűjteményével a magyarság ellen. De hisz ez már ócskaság! s mégis bizony most is ez az ócskaság járja a szász újságokban. Ök vagy nem irnak, már a mikor t. i. széles e világra vetett nagy „áttekintésekkel“ töltik meg a lapot, vagy irnak s ekkor, ha történetesen Bismark sebe nem

hanem sok idővel is azután, különösen a kimerültség s lehangoltság perczeiben, kedvetlen pillantásokat veték azon kintő ablaktábla felé, kísértetbe jöve s ohajtva, felszakítani a szegeket, s bár egy tekintetet vetni ama zöld táj felé, mely képzetem szerint a deszkák mögött fekszik. Annit tudtam, hogy egy fa áll közel ablakomhoz, mert ámbár még nem voltak susogó lombok, de éjjente gyakran hallám mint csapkodják az ágak az üveg-táblát. Nappal, ha figyeltem, tisztán kivehettem a fiatal hölgyek csevegését játszó idejök alatt, s hogy az igazat megvalljam, regényes képzelmeim nem kis zavarba jöttek, a deszkák közt hozzám hatolt, nem éppen ezüst csengésű, de néha igen is réz hangzású hangok zeng-zetere, melyek ez alatt fekvő láthatatlan paradicsomból lármás zajgással szálltak fel magányomban. Hogy ne szépitsem igen nagyon a dolgot, be kell vallanom azt is, miként kétségem támadt, ha valyon, a Reutter kisasszony nővédekéi, avagy msr. Pelet tanítványai birnak-e erősebb tudóval, mi pedig a nyelvelést illeti, e téren határozottan a lányoké volt az elsőség, a fiuk felett.

(Folytatása következik.)

Életbölcsesség.

(Hogyan boldogulunk? Irta dr. Mathews Vilmos, fordította Poligén. Kiadja a Franklin-társulat. A Kis nemzeti muzeum 23. és 24. füzeté.

Ára egy-egy füzetnek 50 kr.)

(Folytatás.)

Vannak emberek, kik a helyett hogy legjobb hasznát vennék tehetségeiknek, melyekkel nagy dolgokat végezhetnének, mindig arról beszélnek, hogy mi mindent nem tehetnének „szerencsésebb körülmények közt“. Szerencsésebb körülmények közt! — mintha a nagyság tulajdonképeni jegye és pecsétje

„KELET“ TÁRCZÁJA.

A tanár.

Regény.

írta: Currer Bell,

Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.

Hetedik fejezet.

(Folytatás.)

Édes istenem! minő orrhangokat adott, mint fűtt és hortyogott! minden szót csak torkából és orraiból látszék kiejteni, mert valamennyi flamandi így beszélt, de én végig hallgattam az egész fejezetet, a nélkül, hogy kijavítottam volna, a miért is roppant önelégültnek látszék, alkalmasint azon meggyőződésben lévén, hogy mint valódi kivelt „angol“ végző feladatát. Épp oly megtörhetlen nyugalommal hallgaték végig egy egész duzzatot közülök, s midőn a tizenkettedik is zavart sziszegés és morgás közt bevégezte az olvasást, ünnepélyesen letettem magam eleibe a könyvet.

„Álljanak meg kérem, hagyják abban!“ — szólék.

Ekkor szünetet tarték, miközben komoly, kis-né szigorú tekintettel néztem végig rajtok; egy kutyája is, he az ember jó hosszan és szigorúan nézi merőn, nyugtalanán lesz, ez történt végre az én belgáimmal is. Midőn észrevettem, hogy néhányan közülök kezdenek kedvetlen, mások meg szégyenült arczot vágni, lassan összezsáptam kezeimet, s mély hangon felkiálték;

Iskola Alapítvány

csal ki belőlük fájdalmas hangokat, mulhatatlanul reánk jár a rud. Így megy ez „Hermanstädter“-ben, „Tageblatt“-ban, amannál ritkábban és szelidebben emennél gyakrabban s valóságos pörös hűvvel, mint-ha csak most volna készülöben afrancia háboru.

Hogy Polit mennyi igazat mondott a magyarság szemébe s hogy egyik szász képviselő milyen jogtalanul nem igazoltatott német mandátuma miatt s hogy Stojkovicot bizony csak szerb patriarchává leendő megerősítésre kellene ajánlani a „pesti urak“-nak, mivel e férfiaknak nincs egyéb hibája, mint, hogy nemzete előtt népszerű, mind csak a „Tageblatt“ régi szelleméből egyenesen folyó következmények, melyeket nincs miért idézetekkel illusztrálnunk. Egy valami van azonban, mi e magatartásban a leg-
giek mellett szomorítóan sajátságos. A mi „Tageblatt“-nak ugyanis (és megjegyzendő, hogy a „Tageblattban“ mindig a szász nemzet nagy részét vezérlő Deutsch-Gebbel-féle compániáról szólnak) megelégedett egy ideig a szászok és a magyarországi német rokonok, különösen a szepesiek feligazgatásával; bölcsessége azonban rövid időn nagyobb dimenziókat öltött s nem sokára hízogó szavakban a románoknak kezdte tenni a szepet s midőn ezek által illő-
képpen elutasított, most már a Poltik és Stojkovicoknak, szóval a szerbeknek szórja a bókot.

Nekünk ugyan ez vajmi kevés kárt okoz, mivel bizonyára a szerbek is, ha neszét veszik az ismeretlen széptevőnek, ép úgy ajbót mutatnak neki, mint a románok. Egy tanulságot azonban mégis vonhatunk e tüneményekből s ez nem más, mint hogy a mi szász burokrata-atyáinkai fejében körülbelül az a gondolat fordult meg, hogy jó volna a kisbbségben legő magyarországi ellen az összes különböző nemzetiségeket egyesíteni s ily apparatussal aztán nem lesz nehéz vagy nyomást gyakorolni a magyar nemzetre; közös véd- és dacszövetség s e módon idő multával majd kieszközölhetni mindazt, mit szép szerével nem adtak; a kivívott eredmény felett pedig majd békésen megosztzkodnak, hogy mindeniknek „jussom is, maradnom is.“ Lévéa pedig a szász nép német Cultúrpolitik, felette állván műveltség tekintetében minden más nemzetiségnek, méltán meg is illeti őtet a szerep, hogy a Bundnak indítványozója és vezérője legyen.

Teutsch és társai, kik a „Tageblatt“-ot alapították, titkaikat rák nem bízlak s így természetesen egész bizonyossággal azt sem tudjuk megmondani, ha valóban ily mooskos indok vezeti-e a „Tageblatt“-ot, de mi világos tényekből vonjuk következtetésünket, tanui vagyunk s voltunk mi és tanujuk lehetett mindenki, ki a „Tageblatt“-ot olvasta, hogy miniként bók e lap nem csak a szepesieknek és minden magyarországi németnek, hanem a románoknak, tótoknak és szerbeknek is. Céljaitól bizonyára nem s ha a cél az volna, mit említett, úgy tudhatnók azt is, hogy Szebenben nemesak holmi kicsinyes szász kiváltságok védelméről, hanem a magyar állam létének megengátásáról készülnek veszedelmes tervek.

Tegyen ama burocrata clique egyébről bizonyosságot s mi egyebet fogunk hinni.

Csak most látom azonban, hogy a helyett, hogy e lapok tisztelt olvasóival idézetekben szemléltettem volna a szász lapokat, egymagam tartottam felettök szemlélt. Legyen azonban meggyőződve az olvasó, hogy ez idézetekben is csak hol új, hol cseka alakban a már pár éve hangzatosított eszmékre talált volna, kivéve a szerbeknek szánt kacsintgatásokat. Reméljük egyébről, hogy gondoskodni fognak róla szász lapjaink, hogy jövő alkalommal e tekintetben is új, érdekes idézeteket is hozhassunk.

nem épen a körülményekre gyakorolt főlény volna, mely azokat a siker segélyeivé és szolgálivá teszi, a helyett, hogy azoknak rabszolgájává legysyn; mintha nem épen a mesterei akarat volna az, mely a természeti öröket leigazza, hogy szolgáljanak; ez az, mi valamely nagy eszmében összpontosított husz évi szakadatlan, bár nem méltányolt munkát: mely valamely éltető gondolatot egy kifejezésteljes szóba vagy mondásba szorít s csengve küldi keresztül a századokon! A dolog valója az, hogy a „körülményeket“, melyek felett annyi gyenge szívű ember tart gyászos szónoklatokat, épen eszközökül kell tekinteni, melyekkel dolgozni, vagy lépésőkaek, melyekben emelkedni kell. Mint Lewis mondja „Göthe életé“-ben „a helyett, hogy azt mondjuk, hogy az ember a körülmények teremtménye, sokkal inkább megközelítené a mértéket, ha azt mondanók, hogy az ember a körülmények építőmestere.“ „Erőnek mértéke: idomító hatalmunk.“ stb. „Azon nehézségek, melyek egy embert elbörtalanítanak, gyakran keményítik a másikat is, ki azokra egyszerűen úgy tekint, mint legyőzendő dolgokra, vagy inkább, mint szellemi „ugródeszkára“, melyről a bukás mélysége felett átszökik a teljes siker biztos szilárd talajára.

Archimedes mondja, „adatok támpontot és megmozdítom a világot.“ Göthe ezt utasítással változtatta: „Csinalj magadnak jó támpontot és mozgassd a világot!“ Egy szemlész, Clough költeményéről szólva, mondja, hogy az „egyike volt azon prospectusoknak, melyekből sohasem lesz munka, — egy azon osztályból, kinek megiratlan költeményei, ki nem mutatott felfedezései vagy próbálatlan képességei jóhiszeműleg hirdetik, mint bizonyost, hogy mindent létesítenek, ha megjelennek. Csak hogy soha sem jelennek meg.“ A világ tele van ily emberekkel, kik mindig „sokat ígérők“, mert soha sem tesznek egyebet, mint ígéretek.

A felső magyarországi muzeum-egylet első évkönyve 1874-ről.

Az igazgató választmány megbízásából szerkeszté és közrebocsátja: Károly Gy. Hugó premontrei tanár és egyleti titkár.

Épen egy évvel ezelőtt (1885. sz. 1873. július 13) intézett lelkes felhívást a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter törvényhatóságainkhoz, melyben vidéki muzeumok és tudományos egyesületek létesítésére hívja fel a hazai közművelődés minden jóakórját s mégis ha körültekintünk sz. István birodalmának nem kis számú megyéiben, vajmi kevés helyen találunk némi mozgalmat ezen a téren s hol pedig nemzetünk létjogát a culturalis haladás elismert fontosságainál fogva, talán több sikerrel is kivívhatnók, mint sok kicsinyes és legtöbbször családi érdensülte meddő vitáink által.

Kétszeres elismerést érdemel azért Kassa városának derék intelligenciája, midőn még a miniszteri felhívás előtt jóval s egyesgyedül saját erejéből létre hozá azt a muzeum-egyletet, mely két évi fennállás után máris egész könyvet betöltő kincsel Felső-Magyarországnak, századokkal ezelőtt kelt történelmi nevezetességeit, termény gazdaságát s műipar jelentősebb darabjait s az egykor gazdag kassai magyar irodalom termékeit tárja a tanulni vágyó látogató elé.

Alig pár év előtt (1871. decz. 12.) gyűlt össze Kassa városának néhány lelkes polgára az irodalmi téren is előnyösen ismert Myskovszky Viktor és Klimkovics Béla tanárok buzdító felhívása folytán egy régóta szükségessé vált muzeum létrehozási munkájának megállapítása végett: s a régiség gyűjtemény e f. 1874. elején már 1110, az éremgyűjtemény 1206, könyvtár 1395, képtár (kamakkal) 1570, természetiek 8035-öt számlált. Az intézmény iránt keletkezett felbuzdítás eleven példája azon körülmény, miszerint az előértekeztet után 10 hónap sem telt le, mikor 1872. október 8-án már annyira felszaporodtak a tárgyak, hogy Kassa városának hazafias érületű tanára indítatva érezte magát egy egész különépület felső emeletjét (arany csillag) engedélyezni át.

Az alekul közgyűlés s az alapszabályok megvitatása csak azután következett mind be (október 27), holott legtöbb helyen évekig rógódnak egy-egy nyomorúságos egylet létrehozásán, mialatt a magyarnál amugy sem tulontul tartós lelkesültség lángja szépen ellobog s még jó, ha nem kell csupán a felhívások, alapszabály-tervezet s más hasonló nyomtatványok költségével maradni. Kihályhágón inneni részeinkben dicserés kivételül kell természetesen tekintenünk a kolozsvári muzeumot, csak hogy fájdalom az is évek óta érz az idők mostoha változását, pedig nem dicsérekhetünk azzal, mintha a természet és mult idők emlékei által egyaránt muzeumi székhelyül kijelölt valamelyik vidéki város venné most igénybe a hazafias áldozatkészségét. Pedig olyan ásatási alkalom, mint felteszem, a vasuti munkálatok valaha nem egyhamar ismétlődik nálunk: egyenest vezető szerepre hivatott város is tétlenül nézte akkor, hogyan vándorolnak idegen földre és avatatlan kezekbe a közvetlen szomszédságban napfényre került régiségek. Nem felesleges azért ismétlni még egyszer a hivatolt miniszteri rendeletnek vidéki muzeumokra vonatkozó szakaszát, melyszert „a központban található nagyobbtermű gyűjtemények mellett a vidéken levő tudományos és művészeti célú egyesületek és muzeumok . . . a hivatott részére a biztos tovább haladást, a nagy közönségre nézve pedig a tudomány és művészet iránti helye-

John C. Calhoun-ról mondják, mikor a „Yale College“-ben volt, hogy tanulóársai által neveltség tárgyán tekintetett nagy szorgalmáért. „Hja, uram, felele ő, „kénszeríve [vagyok időmet lehető legjobban felhasználni, hogy becsületet valljak, ha a congressusban leszek.“ Midőn erre kaczagás következett, felkiáltott, „kételekedtek benne? Biztosítalak, hogy ha nem volnék meggyőződve, hogy képes vagyok három év alatt mint képviselő becsülettel megállni, itt hagynám ezt az intézetet még ma!“ Legyen mindenkinek annyi hite saját magában és kapaszkodjék komolyan az élethe, megvetve minden gyámot, munkót és „életmentőt.“ Hígye Pestalozzival, hogy nincs ember a földön, ki mászt segíteni akarna vagy birna. Törökjédek inkább teremőnek, mint öröklőnek lenni, — hogy inkább hagyományozzon, mint kölcsön vegyen. A helyett, hogy őseink rozsdás kardját forgatná, kovácsolja inkább önmaga fegyverét és övezze az Isten magában és a gondviselést maga felett, hadd barczolja saját csatáit saját jó lándzsájával. A helyett, hogy sohajtozna nevelésért, tökéért, vagy barátokért s kinyilatkoztatná, „hogy ha csak ezekkel birna: lenne ő valami,“ jusson eszébe, hogy mint Horace Gergely mondja, a távcsővön, annak rozsvégénél fogva néz keresztül: hogy ha ő csak lenne valami, mindjárt birna mindazon adományokkal, melyeknek hiányát siratja. A helyett, hogy egyike lenne azon bukkott tehetségeknek, melyekkel a világ annyira tele van; egyike azon „hajbó mód“-beli hőőknek, kik mindig nagy dolgokat akarnának, szeretőnek, birhatnának, tehetnének vagy kellene hogy tennének, de kiknek nagy cselekedeteiket senki sem érti: legyen inkább a „parancsoló mód“-embere és tegye azt, mire tehetőségénél fogva utálva van. Ki az önbizalom embeleczkéjét megtanulta s a „sírít cselekszik, csakhamar felfedezi magában a hasznosság és meghecsültes elemét.

(Vége köv.)

sebb felfogást s művelődés iránti vágyat eredményezik.“

(Polyt. követhetők.)

BELFÖLD.

Dóva, jul. 18. 1874.

Tisztelt szerkesztő ur!

Nincs e hazának egyetlen intelligens polgára sem, ki nem hallott volna már algyógyi gr. Kun Kocsárd urnak az erdélyi helyvithitűek érdekében s nemzetünk javára egy félszázad óta gyakorolt önzetlen jótékonságáról. Hunyadmegyének nem egy papja, tanítója emlegeti áldólag a nemes gróf nevét s a szászvárosi gymnasium csinos, emeletes épülete „ércz-nél is maradandóbb“ tanúsága áldozatkészségének; nem is említve, hogy Tordoson, Rápolton, Lezsádon s még több községben 50—50 frt kihásztási díjjal szokta serkenteni a magyar földműveseket arra, miszerint nemesak magyar származásu, de egyszersmind magyarul beszélő feleséget vegyenek. Ismerve az elkorcsosulás nagy mérveit s tudva, hogy Hunyad némely községében csak a nemzeti öntudat tartja magát: nem magasztalhatjuk eléggé a mélyen tisztelt gróf urnak ezen hazafias áldozatát.

Közelebbről a magyarságnak egyik erős paladiuma a dévai ev. ref. egyháza tankötelesek számának s a nevelés oktatásügyi korszerű igényeinek több meg nem felelő tanhelyiséget szándékozott alakítani, illetőleg a leánytanulók számára egy egész külön iskolát állítani s minthogy sem kellő anyagi erővel nem rendelkezik a vagyon devalválódott egyház, sem pedig egy keblő egyháztagnak leányiskolára tett hagyománya mot mindjárt a szükség idején, nem vala folyósítható: a vallás és nemzet jólismert támaszához, gróf Kun Kocsárdhoz fordult egyházunk, ki is a kért összeget (2100 frt urbéri papirt) 5% re a legnagyobb készséggel szives vala nekünk kikölcsönözni. A mostani válság időben mindenesetre elismerésre méltó jótéteményt képez a derék gróf urnak ezen ténye, mit is midőn a nyilvánosság előtt költeleességemnek ismeret kijelenteni, egyszersmind azon óhajomnak adok kifejezést: vajha sok ilyen gyámola lenne a vallás és nemzeti geniusnak s hogy a Gondviselés a haza és nemzet szolgálalában annyi időt át érdemekben gazdag gróf ur áldásos életét megynék és egyházunk javára tartsa meg még sok éven keresztül teljes épségben.

T G — r.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, jul. 22.

Franciaország egyik kormány-váltságból a másikba esik. Egy idő óta alig jelenthetni ez államból mást, mint folytonos kríziseket. Chambord gróf manifestuma, illetőleg Lucien Brunnek erre vonatkozó interpellációja alkalmából megbukik az egész Cissey-Magne-Fourton kabinet; de Mac-Mahon megtartja azt állását, ráparancsolván amugy katonás hangon a nemzetgyűlésre, hogy az alkotmány-törvényeket hozza létre. Ez a teendője, nem pedig, hogy a kormányok bukattása által zűrzavarokat okozzon.

A zaj lecsillapodik úgy a hogy; erre néhány napra Magne pénzügyért a nemzetgyűlés kétszer egymásuton szavazza le, — így megbuktatván az egyetlen bonapartistát, ki még a kormányban helyet foglal. Mac-Mahon ennek sem fogadja el lemondását, hanem elhalasztja a Krisist az alkotmánytörvények tárgyalásáig. Ezek már küszöbön is vannak. Ventavon, a 30 as bizottság előadója be is terjeszté jul. 16-án az ezekre vonatkozó jelentést.

Ekkor minisztertanács tartatik, melyben a kormánynak e javaslatokkal szemben elfoglalandó álláspontja kerül discussio alá. A kormány meghasonlik — s ennek következtében jul. 17-én Fourton belügyér is beadja lemondását, — sőt egy újabb hírszerint az egész kormány leköszönt. A válság a nemzetgyűlés mai ülésében fog eldőlni jobbra vagy balra.

Ez újabb kormánykrízisre vonatkozó híreket és részleteket a következőkben foglalhatni össze.

Párisból írják jul. 18-ról az „Indep. Belge“-nek, hogy a clerus a bonapartisták karjaiba vetette magát. Mac-Mahon ugyszólvá fejét vesztette s a válság mind élesebb alakot ölt. Arról beszélnek, hogy Broglie hg. visszahivatik és Magne továbbra is megtartja a ministeri tisztségét.

Ugyancsak jul. 18-án, ministeri tanácskozások tartattak, melyeknek célja az volt, hogy Fourton megmaradásra bírják, de ez lemondásához ragaszkodik, mivel collegái ellenézték azon javaslatát, hogy Magne helyébe egy másik bonapartistának adassék a pénzügyi tárca. Lemondásához való ragaszkodásának másik oka a Renault rendőrfőnökkel való conflictus, ki a bonapartistákat igen szigoruan vette üldözöbe. Bizonyos, hogy Magne és Fourton visszalépnek. Az orleanisták Darut és Depyret hozzák javaslatba a belügyi tárczára. — A jobbközp jul. 18-án tartott gyűlésen Broglie hg. azt tanácsolta pártfejének, hogy hétőn (jul. 20-án) Ventavon javaslatára szavazzanak; Leone Devergne pedig Perrier javaslata és a köztársaság mellett szónokolt.

Egyelőre úgy látszik, hogy a jobbközp három negyed része a köztársaság ellen van. Broglie hrcg. minden követ megmozdit, hogy ujra a kormányba léphessen.

Páris, jul. 18. Renault rendőrfőnök beadta lemondását, mert a belügyér nem engedte, hogy Rou-

hert üldözöbe vegye. Tourton belügyér elakarta fogadni e lemondást, de Decazes hg. külügyér határozottan ellene volt, Mac-Mahon is Renault lemondása nem fogadása mellett volt — s innen van Fourt visszalépése: Hír szerint André, szajna-megyei képviselőnek van hivatása a b. ü. tárczára.

Ezzel szemben a kormányválság okait és körülményeit következőleg adja elő a „Siecle“:

Ez elhatározását nem a Rouher üldözletésén ügye okozta és provokálta, mint általában hiszik vagy ha gyakorolt is egy némi befolyást, ez csígen kis mértékben történhetett.

A nevezett különbség, mely Fourton és a fölbi miniszterek között felmerült, a kormány általános politikájára vonatkozik, melyet a Perier és Ventavon javaslataival szemben követni akart.

Fourton azon nézetben volt, hogy a septennatus egy meghatározott kormány-forma, mely épug különbözik a köztársaságtól, mint a monarchiától mind a kettőt kizárja Mac Mahon uralmának tartama alatt.

A kormány többi része nem volt e nézetben, attól tartott, hogy a mérsékelt jobboldal nagy része, a szélső jobbal és a bonapartistákkal egyesülve, Ventavon javaslata ellen fog szavazni.

Fourton tehát visszalépett. A legitimisták ug fogják fel a dolgot, hogy e válság az ő malmokr hajtja a vizet. Azzal hizelegnek magoknak, hogy sikerülni fog nekik ujra összeomponálni a máju 24-iki többséget a bonapartisták nélkül is.

A helyzet tehát igen komoly. Versaillesben nagy izgalom uralkodik minden pártcsoporthozban.

Mindenfelől erősítik, hogy a kormányválság nem fog e hét előtt véget érni.

A Spanyolországból érkezett hírek közül teszüke miatt csak a következőkre szorítkozunk. A minisztertanács jul. 18-án elhatározta 15 ezer tartalékos behívását, ez insurgents tartományokban: fuero felfüggesztését és mindenki vagyonának befoglalását, a ki a karlistákra segítséget nyújt.

A biscayai karlista bandák kapitánya elfogatta banditáival az azon vidéken lakó liberalisok családjainak valamennyi tagjait és kijelenté, hogy mindén ágyulövésért, melyet a republ. csapatok a karlisták ellen fognak intézni, e foglyokból egyet-egyet megölet,

Az angol belügyér a brüsseli congressus irányában elfoglalt állását következő sürgönyben tudatja a pétervári nagy követtel:

„Ő felsége kormányra nagyra becsüli a hunyad indítókokat, melyek ő császári felségét e javaslat megtételére bírták, s őszintén csatlakozik császári felsége óhajához, hogy a háboru iszonya mérsékeltessenek. De mindazonáltal ő felsége kormányának nincs meggyőződve olyan szabályok gyakorlati szükségéről, melyek a katonai vezérletet nyílt háboruban köteleznék, — és attól kell tartania, hogy ha a discussio a legnagyobb óvatossággal nem vitétik, az efféle javaslatok examinatója sérelmek, panaszok és recriminációkra szolgálhat alkalmul a congressuson résztvevő különféle küldöttek között. A mellet nem érti egészen ő felsége kormányának a feladat teljes mivoltát sem, melyet a küldöttek határozatainak tulajdonítani szándékoznak. A brüsseli congressust először „a hadi fogok állapotának javítására alakult társaság“ indítványozta, s csupán ezen tárgyra szorítkozott. De mielőtt ő felsége kormányának ez indítványról nyilatkozhatott volna, megkereste az orosz kormány, hogy akcióját e tárgyban függessze fel, míg az orosz kormány kidolgozza készülöben levő hasonló javaslatát. Ez a javaslat részletes szabályzatnak bizonyult a hadműveletek vezetésére nézve, s a hadi foglyokkal való bánásmódról csak igen csekély részét foglalja el. S azon felül Gortsakoff herczeg április 17-iki sürgönyében megjegyzi, hogy: „a javaslat, melyet a kormányok elé terjesztünk, megvizsgálás végett, nem egyéb ama végleges határozatok kiindulási pontjánál, melyek, mint hinni szeretjük, a teljes egyetértést teret előkészítik.“ Hogy ő felsége kormányának szerencsésnek érezné magát csatlakozni az orosz császár kormányához, minden törekvésben a szükségletlen szenvedésnek elejét venni, azt Nagy-Britannia megmutatta már, mikor hozzájárult a genfi kereszt- és a robbanó lövegek iránt hozott határozatokhoz: és ő felsége kormányának most sem tenné kivételt a kongressusi tanácskozásra nézve, oly részletei felett a hadviselésnek, melyek szabályozása hasznosnak és kivihetőnek mutatkoznék; de szilárd elkötelese ő felsége kormányának, be nem bocsátkozni a hadviselő felek viszonyát szabályozó nemzetközi törvények vitatásába és nem vállalni semmiféle új kötelezettséget a népjog általános elvei tekintetében. Ő felsége kormányának nagy fontosságának véli, hogy nézetét nyíltan kimondja, — s ez annál szükségesebbé vált, mióta híre jár, hogy egy kormány legalább tengerészeti képviselőt szándékszik a kongressusra küldeni, nyilván azon benyomás alatt, hogy netán tengerészeti ügyek is bevonatnak a discussióba. Ő felsége kormányának meg van győződve, hogy a kongressus feladatának ilyen kiterjesztése, balvégzetes lenne a hadiszabályok azon különös részleteinek egyetértő elintézésére, melyeket Oroszország czárja tekintetbe vétetni hajlt: és ennél fogva megvan győződve ő felsége kormányának, hogy a kiterjesztés ellen eleve tiltakozván, ő császári felsége nézetével találkozik, így felevén meg ő felsége óhajának, hogy az általa indítványozott konferencia sikeres eredményre vezessen. — Lord Derby.

Az angol külügyér egyszersmint utasítja Pétervári követét: jelentse az orosz kormány előtt, hogy az angol kormány csak abban az esetben küld képviselőt Brüsszelbe, ha pozitív és pontos biztosítást

nyer, a congressusra meghívott kormányoktól, hogy illető küldötteiknek határozott utasításul adják: a hadmiviteleteknek egyedül azon részleteire szorítkozni melyek az orosz kormány javaslatában érintettek, és sem közvetve, sem közvetlenül nem bocsátkozni, semmiféle kérdés tárgyalásába, mely a legutóvalabból is összefügg a tengeri hadviseléssel.

Hasonló utasítás kíséretében minden követnek megküldött a sürgöny másolata, az illető kormányokkal való közlés végett s a brüsseli követ utasított, kijelenteni, hogy ha a kormányoktól a fentebbi értelemben kielégítő válasz érkezik, az angol kormány hajlandó egy katonai képviselőt küldeni a congressusra, de teljes hatalommal nem ruházta fel s egyedül azzal bízta meg, hogy a történeteket megjelente, melyekre az angol kormány fenntartja az elhatározás és cselekvés teljes szabadságát.

Nyilvános köszönet.

Alattírtak, kik az 1874-ik évi április 14-én itt helyben dühöngött országghírű tüzvéz miatt csaknem minden vagyonunktól teljesen megfosztattunk, de a kik — legyen bála a gondviselésnek — részint lak- és gazdasági épületeink, részint pedig különféle ingó tárgyainkkal a „Victoria” biztosító társulatnál voltunk biztosítva: habár nagyon szomorú, de illető körülmények között mégis igen kedvező és mulasztatlan kötelemünknek ismerjük a nevezett társulatnak, mely a tüzvéz okozta, 19,000 frtot meghaladó kárunkat a lehető leggyorsabban rendesen és szabályszerűen felvettette, s a liquidált kárösszeget Vákár Kristóf helybeli ügynöke útján gyorsan méltányosan és teljesen kezeinkhez is jutatta, sőt, ezt megelőzőleg már a károk felvétele és kiszámítása után a kiküldött biztosa által rögtön segélyezés tekintetéből nekünk készpénz előleget is adatott, e jelenleg szerencsétlen, de mégis oly szerencsés helyzetünkben meleg és őszinte köszönetet nyilvánítani, s a „Victoriát” — mint hazánknak oly méltányos és gyors eljárást tanúsító biztosító intézetét — minden egyes — vagyonát egy igen könnyen bekövetkező szerencsétlenségtől, megóvni kívánó — honpolgár szíves figyelmé és pártolásába melegen, tisztán a meggyőződésből, valamint nyugodt öntudattal ajánlani.

Kelt Gyergyó-Szent-Miklós, 1874-ik évi május 24-én.

Ágoston Károly, esperes lelkész. Balázs Mihály, volt megye gondnok. Kedves Tamás, e. m. főgondnok a latin szertartású egyházmegye részéről. Merza Antal, esperes-lelkész Frunkutz Péter, fő gondnok. Merza Kristóf, egyházi pénztárnok az órmény szertartású megye részéről. Kamp Antal, Özv. Zárug Mártonné Kiss Maria. Pál Dániel. Özv. Csiki Istvánné szül.: Bángi Pépi, név aláírja Cziffra Kristóf. Bustig Gerdely. Lukács József, kir. adótiszt. Özv. Köllő Balázné, született Tompos Franciska. Kristófi Antal. Verzár Katalin helyett Vákár Kristófi. Háner János, bérlo. Merza Kristóf. Szarukan Vertánné, Zárug Eliza. Özv. Nagy Péterné, Musulin Anna, névirrője Lázár Samu. Frunkutz Péter. Lamenczi János. Tarisnyás Antal, Szász Ignác. Drotos János. Néhaj Krita Péter örökössei nevében Czázár Éde által. Kápdébó Jenő. Tóke György helyett Kristály Antal. Idősebb Zakariás János özvegye született Temesvári Mari. Jakobi Gergely.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 22. 1874.

— **Lapunk szerkesztője** a napokban egy pár hétre városunkból eltávozott.

— **Ő Felsége** a legújabb tudósítások szerint sept. 7-én és 8-án Prágában fog időzni, hounét az Elba mellett Brandeisba megy a toskánai nagyherceg birtokára, melynek környékén sept. 9-én megkezdődnek a nagy hadgyakorlatok Koller és Kuhn, valamint több külföldi tisztek jelenlétében. Csehországból a király egyenest Magyarországra jön, hol a vályi és aradi hadgyakorlatokat fogja megsemmisíteni Albrecht és József főherceg kíséretében. E táborozásokban a közös hadsereg és a honvédség együtt vesznek részt.

— **A királyi várban** mintegy husz szobára tervezett új butorzások, valamint a Gödöllőn elrendelve volt renováció legfelsőbb rendelet folytán elmaradnak, és csupán a király váralki dolgozó szobájának butorozata fog átalakítani.

— **A kir. igazságügyminiszter** Lázár György b. hunyadi albirót a hosszafutási kir. járásbírsághoz; Gross Samuel szászsebesi albirót a hátszegi kir. járásbírsághoz; Birtler Frigyes sz. régeni albirót a n.-sinki kir. járásbírsághoz helyezte át.

— **A m. kir. pénzügyminiszterium**, egyetértőleg a cs. k. pénzügyminiszteriummal, f. é. 33602. számú rendeletével elhatározta, miszerint a francia, belga, svájci 5, 10 és 20 frankos, mint az olasz 5, 10 és 20 lírás aranyok valamennyi m. k. állampénztárnál bármely fizetési czímen teljes értékben vagyis 2 frt 2½ krnyi, 4 frt 5 krnyi, 8 frt 10 krnyi ezüst árban, illetőleg a hasonnemű osztrák-magyar aranypénzekkel egészen egyenlően elfogadtassanak.

— **A városunkban** megtartandó orsz. da-lárünnepélyre eddigelő mintegy 1000-en jelentkeztek s a szállásoló bizottság már holnap megkezdí munkódását, hogy a jelentkezők részére Kolozsvár város lelkes polgárainál szállást biztosítson. Ismerve

városunknak áldozatkész polgárait, bizton reméljük, miként a szállásoló bizottság tagjai a legnagyobb előzettséggel fognak fogadtatni s ki csak teheti, készséggel és örömmel enged a bizottság tagjai fel-szólításának.

— **Még egy templom**, muzeum, vagy egyetem épülete sincs biztosítva az ellen, hogy egy it-tas ember, vagy a mi ezzel egyre megy ki, egy okta-lan állat neki menve, be ne rondítsa. Nincs a világnak oly érdekes dologja, mely ezt meg tudná akadályozni, bár-mily szigorúan ellenőrizze is a ronda rondítókat, vagy a czellengő ebeket. Ez azonban még hagyján! A „tisztességes ember utó-végre is, midőn egy középület mellett elhalad, ha szemei meg is tüköznek a falak tisztátalanságán, első sorban nem erre, hanem a szel-lemvilágnak ama drága kincseire gondol, melyek-nek a falak csak romlandó pór hajléka. Ha azonban akad egy ember, ki nem a külsőt, hanem a bel-sőt szennyezi be; ki egy nemzetnek féltékeny kegye-lettel őrzött szellemi kincstárba betolakodik s akár pöffeszkedő arrogantiájának, akár hőbortjainak hul-ladékaival azt rondítja össze, attól valóban minden tisztességes ember undorral fordul el, mert aza főr-telemnek quintessenciája. Ily botrányt követ el, már ismételtén, a „M. Polgár” közlebbi számban Lel-kes Miska, vagy nevezzük igazi nevén: dr. Meltz Hugó, egy et emi tanár, mert azok után, a miket á la év alatt egy követ el, hogy az utolsó utca-kö-lyök is tudja, hogy a kettő egy személy, a köteles discretio aól annyival is inkább földolozva érezzük magunkat, mert mind a „Hon.” mind a „Fővárosi Lapok” föllebbentették a fát, hogy a nélkül, hogy a tanár ur tiltakozott volna ellene. Piszkolódásai két szempontból keltenek föl bennünk s merjük mondani, a hírlapvasó közönség osztatlan közvéle-ményében legmélyebb megbotránkoztat. Arra, hogy lapunk szerkesztőjének távollétét fölhasználva, őt esellen és arczátlan módon bepiszkolni törekszik, nincs semmi reflexionk. Hogy beszennyez-e valakit a sárdobálás, az attól függ, hogy kitől jön? Felső-zalásunk indoka egészen más. A saját elmulasztással kötelessége, éber gondnal őrködni a felett, hogy a nemzeti kegyelet vagy remény tárgyait megóvja attól hogy hivatalnok prostitúálják, illetőleg tönkre tegyék. A nemzeti kegyeletnek egy ily tárgya Petőfi, a ki-nek emléke, igaz, hogy sokkal mélyebben van bé-vésve a nemzet szívébe, hogy sem azt onnan a pat-rocínio pejor erit fegyverével egy Meltz kiirhat-ná, de miért tagadnók? iránta érzett kegyeletünkre felelte sértőleg hat, s jeltelen sirjában aligha ő is meg nem mozdul, midőn ily panegirikus zengi az ő dicsőségét. Már a hajdankornak egyik bölse megmondotta: „ne vessétek a mi szent... s való-ban, nem tudjuk, hogy a magyar nemzet — minden bűnei dacára — mivel érdemelte meg, hogy 1874-ben előálljon egy bevándorlott irodalmi fiéző s így szóljon hozzá: „te buta, ki még annyit se tudsz, hogy neked van egy nagy költő; borulj le előtte; mert én ponyva-irodalmi termékekkel kiemeltem a feledésg homályából s fölfedeztem őt számadra. És tudod-e, hogy csak ez az egyetlen egy nagy költő van; p. o. Aranyt csak a hűlék sorozzák a klasikusok közé, még ő maga se vindikálja ezt ma-gának, ha nem hiszed, kérd meg tőle (Meltz saját szavai); egy Vörösmarty vagy Madács, az szóba se jöhet.” Valóban nehéz eldönteni, hogy Lelkes Miskának arrogans pöffeszkedése undorítóbb-e, midőn nyíltan kimondja magáról (l. tegnapi levelét) hogy ő a Petőfi-cultus érdekében nagy szerepe van hi-valva, vagy pedig a szellemudkodást majmoló ér-telmelenség nagyobb-e, melylyel elme ficzomodásait összetákolja, mert részünkről hajlandók vagyunk, ju-talmat tűzni ki annak, ki tegnapi zagya levelének tartalmát hiven elő tudja adni s mint unicumot az irodalmi gallimathiasok historiájában, ajánljuk is Szász Károly tisztelet barátunk figyelmébe. Hogy azonban Meltz — mint hajdan az ökörszem a sas szárnyán — a Petőfi lantjába kapaszkodva, akár fölemelkedni alanti otthonából a csillagok vilá-gába: arrogans s épen azért borszant föllépésétől el-tekintve, ez a végén is szánalmat gerjeszt, oly ne-vetséges. De van a dolognak egy komolyabb oldala is, mert magaviselete egész nemzetünknek egy hön-ápoló reményét nem kis mértékben devalválja. Értjük azon reményt, melyet a kolozsvári tudomány-egye-tem keletkezéséhez s életéhez kötöttünk s kötünk még mai is mindnyájan, ámbár — fájdalom — nagyon sok dissonans hang zavarta már meg reménykedé-sünket. Olvasóink ugyan is tudni fogják, hogy Lelkes Miska rendes tanár azon intézetünkönél, melyre az ország százezreket költ, melynek tanáraitól a közvé-lemény nem csöngő sipkás miskásokadásokat, hanem várja, sőt meg kö v e t e l i azt, hogy legyenek a komoly tudomány komoly munkásai s ne feledjék soha egy pillanatig se, hogy hőbortjaik által nem csak saját személyüket, hanem compromitálják azon intézetet is, melynek jóhírnevét megállapítani s őreg-bitni, tőlük várja a Felség és a nemzet bizalma. Ily föllépéseknek beláthatatlan következményei lehetnek. Ha Meltz, mint a fáma beszéli, csak előadásai al-kalmával ügyetlenkednék, annak a végén alig lenne egyéb eredménye, a mi most már be is következett, hogy az a két három tanítványa, ki prelectioit hall-gatja, egyszerűen odább áll. De ha a sajtó útján iro-dalmi téren is tovább üzi hőbortjait, lehet-e majd csodálkozni rajta, ha annak árát az egyetem reputa-tioja fizeti meg? Jó szerencse, hogy kollegái ellen-súlyozzák e kártékony hatását, mert azoknak egy ré-sze a tudomány terén észült meg s szerette meg ha-lantékára a köztisztelet koszorúját, míg a másik része komoly tanulmányozás után igyekszik felküz-

deni magát a legelső soraiba s nemes ambitio sugalta törekvése bizonytal meg is fogja teremni gyümölcsét. Figyelmeztetjük Meltzt, hogy sorakozzék az utóbbiak közé s ne keresse dicsőségét még az élezipokba se illő sületlenségekben, ha egyébként nem is, legalább azért, hogy ne szerezen lelkiismeretbeli furdalást annak a tisztelt férfinak, kinek pártfogása révén, előlegezett bizalommal, a tanári székét megkapta s s kinek — ha vannak bűnei — azok expialva vannak azonnal, mihelyt a Lelkes Miska cikkei el-olvasása után érezte azt a belső kint, melyet róla — az elkövetett hiba belátása után — mint lelki-ösmertess emberről föl kell tételeznünk. Megjegye-zük végül, hogy e megrovásunkat azon föltevésre alapítjuk, hogy Lelkes Miska s Meltz Hugó egy és ugyanazon személy. Ha azonban a közfudat, melynek hangot adunk, e föltevésében téved, előre kijelentjük, hogy Meltzre — mint Lelkes Miska prototípjére vonat-kozó észrevételeinket visszavontnak fogjuk tekinteni. Ennélfogva komolyan fölcsólitjuk, hogy legyen elég bá-torsága nyílt sakkal álllítani, ha pedig erre bá-torsága nincs, akkor azt tanácsoljuk, hogy hallgasson el s ne kényszerítse azokat, kiket az egyetem sorsa, mint nemzeti intézményé, közelről érdekel, hogy to-vábbi leleplezéseket tegyenek, melyeknek az itt íro-tak csak halvány előzményei.

— **Lelkes Miska** pincézér urnak azt izeni la-punk újdondása, hogy nem szorult a pincézér ur német-fordítási leezkéire, mivel a „Náje Fráje Pres-se”-nek a „Kelet” június 4-iki számából nagy ne-hezen kikeresett hírt mégis csak jól fordította le, hanem egy kis magyar születés szükséges hozzá, hogy pincézérek is megértsék: az agg szüzet (alte Jungfer) ugyanis „templomi tisztesség”-nek is szokták ma-gyar nyelven hívni, mivel ők a templomok állandó látogatói. Újdondásunk az állítja, hogy mindig meg lesz elégedve magával, ha a szedő fiu sürgetései kö-zepett csak annyi hibát ejt fordításában, mint a pincézér ur által oly nagy diadallal pózmára tűzött újdonságban ejtett.

— **A „Magyar Polgár”** kritikus nyílása, ki sem nem tölt, se nem ló, s mégis mindig rosszul talál, hibásnak tartja Tamási szökött katonáját, mi-vél „érzelgős drámai alakot csinált belőle, közbe-közbe akkora pausákkal, hogy fele istütságosan sok.” Ha megengedi a nyilas, Gergely valóban drámai alak, s hogy miként lehet „derült jelleme” annak, kit mély fájdalom bánt és súlyos csapások érnek, épp-ugy nem értjük mi, mint a hogy a nyilas sem ért-hette, midőn papírra dobta. Tamási hosszú pausái pedig legeredetibb pórias fogásai közé tartoznak s a ki ismeri a magyar parasztot, ki mindig többet gon-dol, mint beszél s a mit mond, miként megfontolja előbb, az helyeselni fogja az említett pausákat, mi-ként mi is helyeseltük Tamási tegnapielőtti egész felfogását.

— **Fogarasi Mihály** püspök ő exreja tegnap N.-Szebenbe érkezett, hogy a ferencrendi apácák kolostorának alapító letételénél jelen legyen.

— **Br. Márenczi** Antalné született gr. Ne-mnes Mária, a nőgyelet és az árvaház részére egyen-ként 100 frtot hagyományozott végrendeletileg, oly megjegyzés mellett, hogy az összeg férje halála után adassék ki. Br. Márenczi Antal azonban a hagyomá-zott összeget már tegnap kifizette mind a nőgyelet-nek mind az árvaháznak.

— **A mezőségen** nagy az aszály s így a vízhiány. A szentpéteri marhavásáron több marha pusztult el szomjúságtól.

— **M.-Vásárhelytől**, egy fiatal parasztlegény hétfőn este elvégezvén a várbeli templom tornyában a szokott harangozást, a harang-kötélre felkötötte magát. Szörnyű tettét csak másnap vették észre, midőn a harangozás ideje ismét elkövetkezett.

— **Szászvároson** a napokban egyik kereske-dő házánál a gypészek az abortot takarítván, egy erőszakos halállal kimúlt fiu gyermeket találtak; a vizsgálat megindítot, de még eddig nem tuda-tik ki a gyilkos anya(?) A gyermek mintegy 2 hóna-pos lehetett és megfojtás után dobott oda.

— **Egy magyarországi** bukott kereskedő táncmesterségre adván magát, közlebből Szászvá-roson megjelent, a táncolni tanulóknak órákat ad-ván, a napokban egyik 16 éves fiatal lány-tanítvá-nyával megszökött, de a vasutól elkészvén Piskibe utolérték, a fiatal menyasszonyt visszahozták, a tánc-mester vőlegényt pedig keményen elverve ott hagy-ták, hogy a mézes rövid percek fölött gondolkod-jék; azt mondják hogy ez nem első tette.

— **Roche-fori**, ki hideglelésben szenved, or-vosai tanácsára a karlsbadi fürdőt akarja használni. Folyamodott is az osztrák kormányhoz tartozkodási engedélyért, melyet valószínűleg meg is fog kapni.

— **Duret-Laporte** asszony kitünőleg vezetett nő-növeldejében tegnapelőtt folytak le a nyilvános évi vizsgálatok és pedig szülőkből, ügybarátokból stb. alakult igen szépszámu közönség előtt, melyek kedvesen leptek meg, a négy osztályba sorozott nő-vendékek szabatos s korukhoz képest ismeretekben dus feleletei és az oktatók részéről követett tanmód-szer. Különösen pedig érdekes volt az aesthetikából, irodalom- és általános történelemből tartott vizsgá-lat, melynek tantárgyait Hegedűs István ev. ref. főtanodai tanár adta elő s tanítványoníval oly sikert mutatott föl, mely meg a hasonkoru fiúvendékek-nél is a ritkább esetek közé tartozik. Dicsőretek ki-emelendőnek tartjuk azt a magyaros szellemet, mely ez intézet vezetésében a főirányt adja. Általában mindenki avval a meggyőződéssel hagyta el e kitün-őleg sikerült vizsgálatokat, hogy Duret-Laporte a,

hármannyelvű (magyar, francia, német) iskolájában egyikét birják városunk leggondosabban vezetett nő-növeldeinek, melyet melegen ajánlunk a szülők figyelmébe.

— **A Bismark elleni** merénylethez. Schwein-furtból írják f. hó 17-éről: A tegnap óta itt letar-tóztatva volt katolikus pap, a kit a Bismark elleni merényletben részesnek hittek, ártatlanságának teljes kiderülése után szabadon bocsáttatott. A dolog nem volt olyan veszedelmes, mint a minőnek látszott. A félreismerést egyedül az a nagy érdeklődés okozta, melyet az illető Bismark iránt tanusított. Csakugyan nagyon feltünőleg is viselte magát. Reggeltől délig ott volt látható a Diruff-féle ház táján; mindenki-től kérdé, vajjon nem jö-e már Bismark; hogy közönségesen hova szokott kocszni stb. Így jutott Hauthaler az ugyanott ácsorgó Kullmann társasá-gába, a ki alamsinát kért tőle; Hauthaler adott neki, és aztán rövid ideig beszélgetett vele. Végre elő kellett jönnie Bismark kocsijának; kiki jó helyet választott, a plébános szintén, de arról a helyről a hol állott, semmitse láthatott; azért igyekezett min-den áron a tulso oldalra ájtutni. Mikor a lovak előtt átszökött, hosszú kabátja lábai közé került; ez fenn-akadást okozott, és e pillanatban történt a lövés, mely oly könnyen végzetessé válhatott volna. Hau-thalernek mindenesetre igen kellemetlen lehet a do-log, mert tudta, hogy ártatlan szándokát most már balul fogják magyarázni. Egy órával később már nem volt Kissingenben, hanem a schweinfurti pálya-udvaron, hol elfogták. A kihallgatás, mely három napig tartott, aztán kiderítette ártatlanságát. — **A Bismark elleni** merényletre vonatkozólag jelenthetjük még, hogy a herceghez, szerencsés megmenekülése alkalmából, Mac Mahon és az amerikai követség szintén intéztek szerencsekirovatokat.

— **A kheadie** a szultánnak egy egyszerű, ujonnan épített páncélos hajót ajándékozott.

— **A mainzi** katolikus egylet ügyvezetője Kehler követségi tanácsosnál, és a „Germania” szerkesztője, Csemernél Kissingenből adott távirati rendelet folytán házmotázások voltak. Az előbbinél mintegy 80 drb. iromány, az utóbbinál csak csekély iromány-darabok koboztattak el.

— **Nyilvános köszönet.** Tekintetes Mino-rich Károly öökentes tűzoltó főparancsnok urnak. Tisztelettel fölkérem a tekintetes főparancsnok urat: méltóziassék a parancsnoksága alatti önkéntes tűzol-tó testületnek együttesen s annak egyes tagjainak kifejezni hálás köszönetemet azon buzgó és tevékeny eljárásért, melyet a házamnál mult június hó 28-án kiűtött tüzvéz alkalmával kifejtettek. A tűzoltók erélyes fellépésének köszönhetem azt, hogy házam-nál több kár és nagyobb szeren-sétlenség nem tör-tént; annak köszönhető az, hogy a pusztító elem nagyobb kiterjedést nem vett. Fogadják mindnyájan és egyen-egyen a nyilvánosság előtt legmelegebb köszönetemet. Kolozsvárt, 1874. július 21-én. A tekintetes főparancsnok urnak tisztelő polgártársa Demeter Károly.

— **Nyilvános elismerés.** A „Victoria” biz-tosító társaság tekintetes igazgatószágnak. Mult jú-nius hó 28-án, itthon nem létem alatt, tel-kemen tűz ütött ki, mely gazdasági minden épüle-teimet elhamvasztotta. Másnap, azaz 29-én a tűz-kár az igazgatóság rendeletéből felvétetett. Én haza-érkeztem 30-án s az arra következett második napon károm már ki is lett fizetve. Enn gyors és pontos eljárásért, a mi a károsultakra nézve ily esetekben a fődolog, ezennel méltányló elismerésemet fejezem ki a nyilvánosság előtt. Kolozsvárt, 1874. július 21-én. Demeter Károly.

— **Hibaigazítás.** Lapunk 163-ik számában, az „Angol vélemény az erdőlyrészi borok-ról” feliratu cikkben több lényegesebb sajtóhiba fordul elő. Ezek közül a nevezetesebbek: Dr. Druitt ismertetése nem a rozsz kezekkel, hanem a rozsz eszszekkel megvesztegetett borokat mellőzi; u-gyanezen kikezdésben alább, vegyi szerekkel be-lyett vegyi iz ekkal olvasandó; 5 kikezdéssel alább az ötödik sorban „Ugyanezen évben” helyett „u-gyanezen árban” teendő s az angol cikk végora után nem kérdőjel (?) hanem macskaköröm (”) kell vala. A rákövetkező kikezdésben felsorolt bornevek közt badaesonyi és piccolit helyett boukuso-nyi és piccolit foglal helyet. Ezek helyreigazítását is kérjük. B. J.

KÖZGAZDASÁG.

— **A m.-vásárhelyi** piac árai jul. 23-kán 1874. A. ausz. mérő Tisztábuza 5 frt 10 kr, elegy-buza 4 frt — k. rozsz 4 frt — kr. kukoricza — ft. zab 1 frt 75 kr. pityóka 2 frt 40 kr. Egy mássa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsir 52 kr. egy kupa borsó 20 kr. lenese. 20 kr paszuly 20 kr Egy mássa kenyér liszt 13 frt Egy font marhabusz 20, Egy mássa széna 2 frt 40 kr. Egy öl tűzi fa kemény 7 frt. 50 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről
Július 21-én 5 % Metalliques 70.25 frt. Kamat —. — 5 % Nemzeti kölcsön 75. — frt 1860 Kölcsön 109.85. Bankrészevény 971 Hitelintézeti részvények 233 — London 110.85 ft. st. Ezüst 104. — Cs.kir. arany — Napoleonor 8.85.

Urbéri kötvények: Magyarországi 76.50. Te-mesi 75.50 Erdélyi 73.50. Horvátországi 79. —

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Hirdetmény.

Déas városának, s a déasvárosi östelkek tulajdonosainak kizárólagos korcsmajoguk és pedig a pálinka és a pálinkanémű szesz italok árulására nézve 7188 frt 60 kr. felkiáltási ár mellett **1. évi augusztus 24-én d. e. 9 órákor**; a borárulhatásért a borárulók által fizetni kötelezett illeték vehetésére nézve pedig 2000 frt. o. é. felkiáltási ár mellett, ugyan-
csak 1. évi augusztus-hó 26-dika d. e. 9 órákor fog az ár-
verezés a városházánál megtartatni.

Az árverezni kívánók, kötelesek a felkiáltási árnak 20%-jét bántépénz képpen előlegesen letenni, s biztosíték nyújthatási képességüket, a felkiáltási árnak megfelelő készpénz, vagy ugyanazon értékű állampapíroknak előleges letétmenyezésével, vagy fekvő biztosíték nyújtási szándék esetében telekkönyvi rangsorozati bizonylattal igazolni. Zártkörű ajánlatok (Offertek) is elfogadtnak az árverezés megkezdése előtt.

A részletes árverezési feltételek naponként d. e. 9 — 12. és d. u. 3 és 6 óra között, vasárnapot kivéve a városi előjárásnál megtekinthetők.

Déas város tanácsának 1874-ik évi július-hó 16-án tartott üléséből.

RÓTH PÁL, polgármester.

MIKLÓS JÓZSEF, főjegyző.

Legujabban megjelentek és
Stein János erd. muzeum egyl. könyvkereskedésében
Kolozsvárt kaphatók:

B. Eötvös József összes munkái.

Politikai beszédek.

Cabinet kiadás. 4 kötet. Első füzet. Ára 1 frt.

ANTHOLOGIA

Fabian Gábor költői műfordításaiból:

Magyarított Lucretiusából s Argonauticonából.

Szerkesztette s közhasználatra kiadta Somogy Antal. Ára 1 frt.

Pénzügyeinkről.

Irta Máriássy Béla. Ára 3 forint.

Budapesti szemle.

A magy. tud. akadémia megbízásából
Szerkeszti Gyulai Pál. 10. szám. 1874 július — augusztus.
Ára 2 frt.

Vezérfonal a méhészettről,
vagy rövid értekezés, hogy kelljen a méhek körül okszerűen
bánni. Ön és mások tapasztalata után
Irta Sebes Károly, 24 ábrával. Ára 50 kr.

Jámber Pál munkái.

Első kötet. Színművek, költemények, politikai cikkek, fővárosi szemlék.
Ára 2 frt.

Egyházi beszédek.

Irta Fejes István, sátoralja-ujhelyi ref. lelkész. Első füzet. Ára 2 frt.

Imakönyv templomi használatra.

Irta Albert János, tordai unit. lelkész. Ára füzve 1 frt 80 kr.

Kötte 2 frt 10 kr.

Néhai **VADAS JÓZSEF** kolozsvári első pap és nyugalmazott esperes
egyházi beszédei.

Kiadták: Nagy Péter, erd. evang. ref. püspök,
Szász Gerő, ev. ref. első pap és esperes,
Szász Domokos, ev. ref. második pap és egyh. jegyző.
Első füzet. Ára 1 frt 20 kr.

Szőlészeti és borászati titkok
gyűjteménye.

10 ábrával.

Gyűjtötte és kiadta Tercsánszky József orvos.

Ára 60 kr. postai szétküldéssel 64 kr.

Postadíj elkerülése tekintetéből legcélszerűbb az
összeg beküldése.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében
kaphatók:

CHOPIN,

Liszt Ferencz után

franciából

Gróf Vass Ottilia. Ára 1 frt 60 kr.

Egy tör története.

Regény. Oettinger után fordította

Balázs Frigyes.

Ára 1 frt 20 kr.

ROBIN HOOD.

Irta James György, fordította

Petőfi Sándor.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

Kötte 2 frt 20 kr.

(215)

(10—10)

27 kr.

Gyári raktár:

Bécs, Fünfhaus, Schönbrunner-
strasse 36.

Egyetlen ily kitűnő és jó minőségben, legz-
dagabb választékban sima és csikos gypjuruha sző-
vetek, barége, valódi színű batizt, creton, vászon,
chiffon, ágysínat, folyó szőnyeg, matracsínat,
szőlparkét, damaszt-kendők, asztalkendők, kravátlík,
len-zsebkendők és még sok más divat- vászon- és
gypotczikkék rőfe, vagy darabja 27 kr. az első
gyári raktárban

Bécs, Fünfhaus, Schönbrunner-
strasse 36.

Mustárk kívánatra ingyen.

SZABAD MEGYE!

(84)

(15—*)

STEIN JÁNOS

erd. muzeum-egyleti könyvtárusnál épen most jelent meg
s általa minden könyvkereskedésben
kapható:

KÖZSÉG, MEGYE, ÁLLAM.

FALUSI LEVELEK.

Irta N. N. Reves-megye bizottsági tagja.

Nagy 8-rét, 98 lap. Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 10 kr.

E legujabb politikai röpirat, melyet a hazai közönség figyelmébe ajánlani szerencsések vagyunk, magasan túl-szárnyalja a napi-irodalom ephemer értékű termékeit s **az európai állam-politika színvonalára emelkedve**, valódi államférfiúi tekintettel nézi át összes hazai életünk mezejét s **közvetlenül a gyakorlati teréről indulva ki**, mely belátásról tanuskodó szellemmel boncsolja a **helyzet gyöngéit**, egyszersmind a **megoldás practicus módozatait** is az olvasó elé tárván.

Szerzőt az **egyoldalú párt-szempon**t szűk látköre nem tartja fogva, hanem számot vetve a **cultur-allam** feladataival és követelményeivel, **az állami célok azon harmóniáját** teremti meg, mely nélkül a **haza nem lehet gazdag, erős, boldog.**

Szerző egyike azon valóban **magyar** állam-férfiaknak, kik a közélet terén tett hosszas szolgálataik gyakorlati eredményeit az elmélet mezején értékesítik. Főntartja a **magyar állam főhatóságát**, szabad tért enged azonban a **törvényhatóságok autonomiájának** is. A **magyar haza** eszméje lelkesíti, de nem támadja meg **az idegen ajku honpolgárokat** sem. Méltányolja az állam **hatalmi célját**, de kielégíti a polgárok **gazdasági, ipari, kereskedelmi és hitel-érdekeit** is.

Szóval: figyelemben részesíti a hazai közélet minden ágazatát s összes **belpolitikánk bajainak** oly megoldását javasolja, mely hivatva lehet a **legmagasabb intéző-körök** figyelmének lebilincselésére s ez által a **haza ügyeinek jobb irányba indítására.**

A „Falusi levelek” szerzője a **legmélyebb anonymitas homályában** kíván maradni, az olvasó azonban csakhamar meg fogja „**körméről ismerni az orosz-lányt.**”

BOLDOG HAZA!